

Obsah

Predslov	7
----------------	---

STUDIA

Primárna dispozícia bratislavského kláštora kapucínov do 30-tych rokov 18. storočia	13
<i>Andrej Botek</i>	

Gavlovičov písací stôl ako kazateľnica	32
<i>Kristína Pavlovičová</i>	

Svätý František alebo absolútnosť evanjelia v kresťanstve	46
<i>Yves Congar</i>	

„Kto nájde svoj život, stratí ho...“ Náčrt fenomenológie povolania k zasväteniu	63
<i>Ladislav Tkáčik</i>	

Historia domus ako prameň. Na príklade kroniky pezinského kapucínskeho kláštora	76
<i>Erika Juríková · Marta Dobrotková</i>	

Pôsobenie Milosrdných sestier Svätého kríža v chirurgickej operačnej sále Trnavskej nemocnice v kontexte dejín ošetrovateľstva	88
<i>Lubica Ilievová · Erika Juríková</i>	

FONTES

Princíp biblie alebo o tom, či sú čnosti poprepájané? 103
Viliam Ockham

Fundačná listina pezinského kapucínskeho kláštora od Juraja
Selepčeniho, ostrihomského arcibiskupa, z roku 1674 173

VARIA

Novoobjavený „Život blaženého otca nášho Františka“
od Tomáša z Celano 181
Ján Macej

Nedožitú sté narodeniny pátra Alojza Horvátha 184
Tomáš Konc · Ladislav Tkáčik

CENSURAE LIBRORUM

Kristína Pavlovičová: Eschatológia v slovenskej barokovej poézii 191
Erika Juríková

Juraj Šedivý a kolektív: Latinská epigrafia. Dejiny
a metodika výskumu historických nápisov zo Slovenska.
Corpus inscriptionum Slovaciae I.1 194
Erika Juríková

Predslov

Originálna črta františkánskeho pohľadu na nesmierny svet nášho života spočíva nepochybne aj v tom, že nechce rozlišovať medzi profánnym a posvätným, ktoré má určite svoje opodstatnené miesto v diskurze dnešných historických, sociálnych a humanitných vied. Teda v akom zmysle o tom môžeme takto hovoriť? František z Assisi a františkánske hnutie zobrali tajomstvo Vtelenia veľmi vážne a ono zmenilo celé ich vnímanie sveta. Obvyklú párovú dvojicu „posvätné“ verzus „profánne“ zamenili za „posvätné“ verzus „znesvätené“. Vo svete niet ničoho, čo by nezjavovalo to, čo ho preniká, nesie a udržiava! Nepatrné a konkrétne zjavuje Nekonečného. To len náš pohľad ul'pievajúci na povrchu, na povrchových vzťahoch, „znesväcuje“ svet.

Radikálny Františkov pohľad na svet nemožno zneutralizovať sentimentom. Jeho „Pieseň brata Slnko“ nie je roztomilým básnickým blúznením, ale esenciou nedozernej teologickej a filozofickej syntézy. Ak teda svet znesväcuje nepatričný pohľad či skôr jeho slepota, ako ho odostrieť? Ako vidieť? Ako zakúsiť? Hľadiť na svet čistým srdcom!

František z Assisi v „Napomenutiach“ hovorí o videní komentujúc jedno z blahoslavenstiev: „Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha“ (Mt 5, 8). Slovenský preklad jeho textu znie takto: „Vskutku čisté srdce majú tí, ktorí pohrdajú pozemskými vecami, hľadajú veci nebeské a nikdy sa neprestávajú klaňať Pánovi, živému Bohu, a hľadiť na neho čistým srdcom a čistou dušou.“¹ Myslím, že nejde o adekvátny preklad. Latinské *despicere*, obvykle prekladané v zmysle „pohrdania“ možno totiž vhodnejšie preložiť ako „hľadanie z hora“, hľadanie z inej

1) Nap 16, 2 [FF 165].

perspektívy, z iného hľadiska, čo úplne mení obvyklý zmysel. Až čisté srdce uzrie a vidí svet, či lepšie preložené „veci sveta“².

Má však nejaký zmysel pripomínať tieto súvislosti pre vedu? Áno. Skutočnou bytnosťou vedy je pretierať človeku zrak a jej najvlastnejšou podobou je kontemplácia. Ide nám o akúsi františkánsku podobu fenomenologickej *epoché*. Nosnou a najpôvodnejšou vedeckou metodológiou je totiž čisté srdce, ku ktorému sa skutočná veda vždy vracia. Ide nám o sytenie pedagogického a vedeckého života tým, čo František tak nádherne popisuje v závere „Nepotvrdenej reguly“: „Nech nám teda nič nebráni, nič [nás] nerozdeluje, nič nehatí; my všetci, kdekolvek, na každom mieste, v každú hodinu a v každom čase, denne a neustále, opravdivo a pokorne verme, zachovávajme v srdci a milujme, uctievajme si, klaňajme sa, slúžme, chváľme a dobrorečme, oslavujme a zvelebujme, rozprávajme vznešene a vzdávajme vďaky najvyššiemu a zvrchovanému večnému Bohu, Jednote a Trojici, Otcovi, Synovi a Svätému Duchu, Stvoriteľovi všetkého a Spasiteľovi všetkých, čo v neho veria a dúfajú a milujú toho, ktorý je bez počiatku a konca, nemeniteľný, neviditeľný, neopísateľný, nevysloviteľný, nepochopiteľný, nevyspytateľný, zvelebený, hodný chvály, slávny, vysoko nad všetkým, vyvýšený a vznešený, lahodný, l'úbezný, príjemný a celý vždy nad všetko túžby hodný naveky vekov.“³

Rôznorodosť textov tohto zväzku „Studia Capuccinorum Bozinien-sia“ môže byť výrazom tohto videnia, ktoré chce vidieť viac. Nechce len vidieť, ale chce byť. Takou môže byť aj štúdia Andreja Boteka, venovaná primárnej dispozícii bratislavského kapucínskeho kláštora, do architektúry ktorého je vpísané františkánske prežívanie priestoru a miesta. Ludová a literárna pôvabnosť textov Hugolína Gavloviča, ktorým sa venuje vo svojom texte Kristína Pavlovičová, je autenticky františkánska. Zariadenie prekladu staršieho textu slávneho koncilového dominikánskeho teológa Yvesa Congara (1905–1995) o Františkovi z Assisi ako stelesnení absolútnosti evanjelia v kresťanstve, je okrem iného aj príkladom videnia poza historický prameň, ktoré tak chýba slovenskej historickej vede. Štúdia kapucína Ladislava Tkáčika „Kto nájde svoj život, stratí ho...“ o fenomenológii povolania k zasväteniu, načrtáva hraničné možnosti

2) Porov. Nap 16, 2 [FF 165].

3) NReg 23, 10 [FF 71].

skúmania skúsenosti povolania. Spoločná štúdia Eriky Juríkovej a Marty Dobrotkovej venovaná pezinskej kláštornej kronike ako dôležitému historickému a literárnemu prameňu, je okrem iného aj svedectvom o hlbkej integrácii kapucínskeho kláštora do lokálnej kultúry. Posledná spoločná štúdia Lubice Ilieovej a Eriky Juríkovej, v ktorej sa venujú pôsobeniu Milosrdných sestier Svätého kríža v Trnavskej nemocnici, necháva čitateľa za drapériou každodennej profesionálnej a namáhavej práce rehoľných sestier zazrieť onen františkánsky prameň života.

Aj v tomto zväzku sú zaradené preklady prameňov. Prvým je rozsiahlejší preklad textu Viliama Ockhama (1285 – 1349) „Principium Bibliae sive Quaestio de connexione virtutum“ od Rastislava Nemca a preklad fundačnej listiny pezinského kláštora z roku 1674 od Vladimíra Rábika. Sekciu „Varia“ tvoria správa o objavení neznámeho manuskriptu Tomáša z Celano (1185 – 1265) od kapucína Jána Maceja a životopisný medailón napísaný pri príležitosti nedožitej storočnice kapucína Alojza Karola Horvátha (1917 – 2006) jeho spolubratmi Tomášom Koncom a Ladislavom Tkáčikom. Zväzok vhodne dopĺňa dvojica relevantných recenzií Eriky Juríkovej.

Ladislav Tkáčik
editor